

Memoriu al reprezentanților doctoranzilor din Consorțiul Universitaria privind majorarea bursei doctorale

Doamnei Ligia Deca,
Ministru al Educației Naționale

Stimată doamnă Ministru,

Salutăm decizia Ministerului Educației de a lua în calcul valoarea actualizată a salariului minim pe economie, începând cu 1 Ianuarie 2023 (1.724 RON NET) pentru majorarea bursei doctorale la 1.700 RON (anul I și II), respectiv 1.950 RON (anul III și IV), prin Ordinul de Ministru nr. 6.452/2022 pentru modificarea Ordinului Ministrului Educației Naționale nr. 3.329/2018. Totuși, considerăm că un demers de actualizare al cuantumului bursei doctorale trebuie să aibă în vedere, pe lângă acest criteriu, și o serie de alți indicatori ancorați în realitatea economică, academică și profesională din România.

Conform raportului UEFISCDI din anul 2021¹, există aproximativ 21.000 de doctoranzi în țară (*datele furnizate de către UEFISCDI oscilând între 20.000 și 21.000*). Din acest număr de doctoranzi la nivelul țării noastre, doar 24.30% sunt înmatriculați la buget cu bursă, în timp ce 37.60% sunt la buget fără bursă, iar 38.00% sunt fără buget cu taxă. Demersul nostru vizează doctoranzii care sunt la buget și, în mod special, pe cei cu bursă (24.30%, însemnând aproximativ 5.103 doctoranzi la nivelul întregii țări). În raportul nr. 2 al UEFISCDI² se realizează o remarcă deosebit de interesantă: numărul doctoranzilor cu frecvență redusă a crescut în perioada 2015/2016 – 2019/2020 cu 210.00%. Desigur, o analiză a acestui fenomen ar scoate în evidență care sunt motivele pentru care această categorie de studenți doctoranzi a cunoscut o creștere atât de ridicată. Tot în raportul UEFISCDI din 2021², se arată că finanțarea studiilor doctorale în ultimii ani a cunoscut un declin (fig. 7, p. 7). În mod specific, în perioada 2015/2016 - 2019/2020 finanțarea din partea Ministerului Educației a locurilor cu buget și cu bursă a scăzut cu 27.21%; totuși, numărul doctoranzilor înmatriculați a rămas același, deoarece au crescut simultan locurile fără buget cu taxă; de exemplu, finanțarea cu buget fără bursă a crescut cu 82.07%. Considerăm toate aceste date îngrijorătoare pentru viitoarele generații, respectiv studenții actuali din ciclurile de licență și master. Vor apela la Școlile Doctorale din România mai mult oamenii din piața muncii care au nevoie de un titlu de doctor pentru avansarea în carieră (deoarece pot accepta locuri fără bursă) și mai puțin tinerii absolvenți – realmente pasionați de cercetare (care au nevoie de locuri cu bursă de obicei) (...). Faptul că bursele nu sunt competitive pe plan internațional, va crește în continuare numărul studenților care pleacă pentru studii doctorale în străinătate.

Doctoranzii bursieri au responsabilități profesionale și academice similare cu cele prevăzute pentru un asistent de cercetare sau un asistent universitar, atât referitor la activitățile de cercetare, cât și la cele didactice (susținerea seminariilor) și la celelalte sarcini de natură administrativă. În România, norma didactică și de lucru a

¹ UEFISCDI. (2021). *Raport nr. 1*. www.uefiscdi.gov.ro

² UEFISCDI. (2021). *Raport nr. 2. Analiza datelor statistice privind doctoranzii și absolvenții studiilor universitare de doctorat din România – evoluții 2015/2016 - 2019/2020*. Centrul de Politici Publice. www.uefiscdi.gov.ro

unui student doctorand nu ar trebui să depășească norma didactică și de lucru a unui asistent universitar, conform legislației în vigoare. În mod specific, studenții doctoranzi bursieri desfășoară timp de 3-4 ani activități intense de cercetare, sub îndrumarea coordonatorului științific, în timp ce desfășoară alte activități în universitate (din categoria celor menționate mai sus), fiind astfel în **imposibilitatea** de a avea un loc de muncă în afara spațiului academic, prin intermediul căruia să își asigure un venit constant și suficient pentru un trai decent.

Luând în considerare aceste elemente introductive, precum și cele menționate punctual în cele ce urmează, transmitem prin acest memoriu o serie de solicitări ale doctoranzilor privind cuantumul bursei doctorale raportat la drepturile și obligațiile contractuale ale doctoranzilor.

Solicităm majorarea semnificativă a bursei doctorale la cel puțin 500 euro/lună. După raportarea bursei doctorale la salariul minim net pe economie, bursa doctorală pentru anii I și II a ajuns la un quantum de 1.700 RON, acest quantum fiind în continuare insuficient pentru acoperirea subzistenței doctoranzilor. Solicităm majorarea semnificativă a bursei doctorale, identificând o sumă calibrată și de următorii indicatori preluați din piața din România:

(1). Valoarea coșului lunar pentru o persoană singură. În țara noastră, conform analizei realizate de două instituții diferite (Syndex România și Friedrich Ebert) în baza indicilor de prețuri comunicați de Institutul Național de Statistică pentru luna septembrie 2022, coșul lunar pentru o persoană singură are o valoare de 3.275 RON.

(2). Dreptul de predare a 2-6 ore convenționale, 6 ore convenționale însemnând 48 ore fizice/lună, remunerate cu plată 0, conform contractului de studii. Doctoranzii bursieri care doresc să lucreze la plata cu ora în facultate, pot primi o remunerație doar pentru orele care depășesc cele 6 ore convenționale cu plată zero conform Legii Educației nr. 1/2011, articolul 164 (3). În acest fel, din bursa de 1.700 RON, un doctorand care susține 6 ore convenționale (care înseamnă 12 ore fizice pe săptămână * 20 RON * 4 săptămâni) își câștigă prin muncă un total de 960 RON/lună din bursa pe care o primește lunar, restul bursei necondiționate de muncă fiind de **740 RON** (cât o bursă de merit a unui student la licență/master) (...).

(3). Procentul redus al doctoranzilor bursieri. Studiile doctorale sunt facultative, însă nu se justifică subfinanțarea bursei doctorale, deoarece doar un mic procent dintre doctoranzi sunt susținuți de stat prin bursa doctorală lunară (24.30% din doctoranzii înmatriculați în țară). Altfel spus, statul își asumă că finanțează un mic procent de doctoranzi pentru desfășurarea de activități didactice și de cercetare în universitate timp de 3-4 ani, dar îi subfinanțează, subzistența doctoranzilor bursieri fiind astfel neacoperită. MEN își asumă un mic procent de doctoranzi cu bursă, iar acest lucru este înțeles de noi ca fiind justificat de condițiile economice actuale. Însă, acest mic procent de doctoranzi cu bursă (însemnând circa 5100 doctoranzi bursieri la nivelul MEN) ar trebui să aibă o finanțare adecvată, pentru a nu transforma doctoranzii bursieri în cetățeni asistați social, care să primească nivelul cel mai de jos posibil al finanțării pentru subzistență; și acela insuficient (...).

(4). Vârsta doctoranzilor este un alt indicator important. După absolvirea studiilor de licență (3 ani) și master (2 ani), doctoranzii nu mai primesc sprijin financiar din partea părinților, vârsta până la care puteau fi întreținuți de părinți fiind depășită atât legal cât și moral (...). Astfel, perioada studiilor doctorale este recunoscută de stat ca vechime în muncă, iar în cazul doctoranzilor cu bursă, subzistența este asigurată prin

bursa doctorală. În prezent, cuantumul bursei doctorale pune în pericol subzistența doctoranzilor bursieri care nu au timp fizic să lucreze și în afara facultății pentru venituri suplimentare, dacă doresc să finalizeze cu succes studiile doctorale (...).

Ținând cont de aceste argumente, doctoranzii bursieri în perioada studiilor doctorale, nu pot lucra și în afara facultății pentru venituri suplimentare, în paralel cu studiile doctorale, deoarece (1) activitățile part-time i-ar distra de la obiectivele de cercetare și nu ar permite formarea reală a unor abilități în cercetare și (2) având în vedere natura activităților de cercetare și orarul activităților didactice din universități, **doctoranzii nu mai au timp fizic pentru angajarea** în alte locuri decât facultatea. Natura activităților de cercetare este complexă, solicită efort cognitiv susținut (adică pe durate lungi de timp). Acest efort cognitiv ar fi împiedicat de distragerile part-time din afara universității, care induc *distres* deoarece factorul stresor acționează pe perioade îndelungate (preocupări persistente în legătură cu activitățile part-time de făcut pentru creșterea șanselor de subzistență până la următoarea bursă). Doctoranzii ar face efortul zilnic de comutare a atenției de pe obiectivele de cercetare pe sarcinile part-time și invers, iar acest mod de lucru, pe termen mediu-lung, ar duce la pierderea motivației, și la blazare. În final, doctorandul bursier nu ar fi capabil să susțină teza finală în cei 3 ani prevăzuți în programul de cercetare finanțat prin bursă MEN. În prezent, din circa 21.000 doctoranzi înmatriculați în țară, doar un mic procent beneficiază de burse MEN, prin urmare, impactul bugetar al unei majorări ar fi foarte redus. Bursa doctorală reprezintă felul în care un stat (1) susține excelența obținută în ciclurile de studii universitare anterioare și (2) permite formarea abilităților de cercetare și obținerea rezultatelor de calitate în cercetare; **și nu reprezintă în niciun caz o formă de asistare socială**. Prin urmare, este prioritară majorarea semnificativă a bursei doctorale (...).

În încheierea acestui memoriu, solicităm majorarea semnificativă a bursei doctorale. Prin acest memoriu, am dorit să facem cunoscute nevoile doctoranzilor pentru a vă permite să luați cele mai informate decizii în ce privește acest ciclu de studii. Doctoranzii bursieri așteaptă o majorare a bursei și noi suntem convinși că folosind argumentele de mai sus, pe care le-am expus animați de speranță și încredere, veți putea lua măsurile adecvate.

Siguri de bunăvoința dumneavoastră,

Reprezentanții doctoranzilor